

Snehal Sindhu

Monthly Bulletin for Divine Message of Spiritual Relationship, Friendship and Love

Vol. 012

Issue 04

APRIL 2026

Pages 8

A.S. Rs 100

गुरुहरि काकाजी महाराज के चंदन अर्चा के मंगल पर्व पर कोटि कोटि वंदन

सत्संग समाचार

✽ रविवार, दि. ५ अप्रैल को पवई में विराट हिंदु महासम्मेलन अंतर्गत संस्कृति और मूल्यों पर आधारित भव्य उत्सव मनाया गया। मुख्य अतिथि के रूप में प.पू. भरतभाई और प.पू. वशीभाई द्वारा दीप प्रागट्य के साथ इस कार्यक्रम का शुभारंभ हुआ। भरतभाईने भारतीय संस्कृति के मूल्यों, सनातन हिंदु धर्म, भगवान स्वामिनारायण और अन्य धर्मों के बारे में आशीर्वचन प्रदान किये। भारतीय त्योहारों पर आधारित आकर्षक नृत्य, सामाजिक मुद्दों पर एक प्रेरक नाटक, संस्कृत भाषा का महत्व तथा सुंदर भरतनाट्यम् भी प्रस्तुत हुआ। इस आयोजन का मुख्य हेतु हिंदु धर्म के महत्व, उसकी समृद्ध परंपरा और मूल्यों को उजागर करते हुए सभी में एकता, जागृतता और सांस्कृतिक गौरव की भावना को प्रदर्शित करना था।

✽ मंगलवार, दि. ७ अप्रैल की भजन संध्या गुरुहरि काकाजी महाराज के स्मृतिदिन, स्वामिनारायण भगवान के प्रागट्यदिन (दि. २६ मार्च) और गुरुहरि काकाजी महाराज के ७९वें चंदनअर्चा दिन (दि. ६ अप्रैल) निमित्त 'अक्षरधाम' स्वामिनारायण, मंदिर, पवई में आनंदोत्सव के साथ मनाई गई।

प.पू. भरतभाई ने आशीष देते हुए कहा कि आज महानुभावों में खास डॉ. हिरलबहन सुराना (Physiotherapist) का विशिष्ट स्वागत करते हैं। राजुभाई की तबियत अच्छी नहीं थी तो उन्होंने उनका इतना अच्छे से ख्याल रखा कि आज वो चलने लग गये हैं। गुरुहरि काकाजी महाराज का जीवन देखे तो उनके सामने कोई भी परिस्थिति आती थी तो वो Colourless हो जाती थी। वे हमेशा हमें जाग्रत रखते थे। गुणातीत स्वरूपों के साथ हमें निर्विचार होकर रहना चाहिए। हमारे मन में बहुत कुछ विचार चलते रहते हैं और हमसे गलती हो जाती है। कोई परिस्थिति आये, हमें केवल धुन का सहारा लेना चाहिए। वाणी में मीठाश सबसे जरूरी है। हम किसीको नीचा दिखाने के लिये बिना सोचे कुछ भी बोल देते हैं। ब्र.स्व. प्रमुखस्वामी महाराजने भी कहा है कि परस्पर प्रीति बढ़ाये और संबंध ज्यादा बढ़ाये वही धर्म है। नीतिमता से हमें जीवन जीना है। सत्संग में अकेले हाथ से काम होता ही नहीं है। सबके सहकार से हर काम सफलतापूर्वक होता है। तो हम अंदरोअंदर ज्यादा मैत्रीभाव बढ़ाये वही प्रार्थना।

शिकागो से प.पू. दिनकरभाई ने आशीष देते हुए कहा कि हमें दिव्यभाव पकड़कर रखना है। काकाजी हमेशा हमें धुन का बहुत महिमा समझाते थे। धुन से क्या नहीं हो सकता? केवल धुन से असंभव कार्य भी संभव हो जाते हैं। जो कुछ भी हो रहा है वह काकाजी की मर्जी से ही हो रहा है। हम हमारे मन के विचारों को पकड़ कर रखते हैं इसलिये उनकी मर्जीनुसार होता नहीं है। धुन करने के बाद भी अगर काम नहीं होता है तो उसमें नकारात्मक विचार करने की जगह खुद की भूल सोचे, लेकिन स्वरूपों में मनुष्यभाव न लाये। तो ऐसी बलवान धुन हम अखंड करते रहे वही प्रार्थना।

उसके बाद डॉ. हिरलबहन और डॉ. अल्पितभाई सुराना का खेस और Memento से अभिवादन हुआ।

Bhajan Sandhya at "Akshardham" Temple, Powai

प.भ. सुदर्शनाबहन गांगुर्डे की माताजी प.भ.स्व. योगिताबहन गांगुर्डे द्वारा लीखी गई मराठी पुस्तक 'गुरुकृपेचा अनुभवमय प्रवास' का अनावरण हुआ।

Bhajan Sandhya at "Akshardham" Temple, Powai

* गुरुवार, दि. ९ अप्रैल को प.पू. निर्मलस्वामीजी और संतों 'अक्षरधाम' स्वामिनारायण मंदिर पधारे थे। संतभाईयोंने उनका विशिष्ट स्वागत किया और हार पहनाकर अभिवादन भी किया।

P.P. Nirmalswamiji at "Akshardham" Temple, Powai

With P.P. Dasswamiji at Haridham

With P.P. Premswaroopwamiji at Haridham

* गुरुवार, दि. ९ और दि. १० अप्रैल को प.पू. दासस्वामीजी की सेहत देखने प.पू. वशीभाई, प.भ. हेमंतभाई मर्चन्ट और पू. संदीपभाई हरिधाम गये थे। साथ ही प.पू. प्रेमस्वरूपस्वामीजी भी मिले और उनके आशीर्वाद का लाभ मिला। दूसरे दिन गुणातीत ज्योत में प.पू. हंसादीदी से भी मुलाकात हुई। फिर ब्रह्मज्योति, अनुपम मिशन-मोगरी में प.पू. अश्विनभाई से भी मिलने पधारे। वहाँ से दिल्ली पहुँचे।

At Anoopam Mission, Mogri

At Gunatit Jyot

At Delhi

✽ शुक्रवार, दि. १० अप्रैल को प.पू. भरतभाई, पू. अश्विनभाई और नवदीक्षित संतभाईयों अनुपम मिशन, मोगरी पधारे थे। वे संतभगवंत साहेबजी को मिले और विशिष्ट आशीर्वाद प्राप्त किये।

With SantBhagwant Sahebada at Anoopam Mission

Aatmiya Yuva Sabha at Kandivali

✽ सोमवार, दि. १३ से बुधवार, दि. १५ अप्रैल दौरान प.पू. प्रेमस्वरूपस्वामीजी और अन्य संतों मुंबई के कांदिवली में आत्मीय युवा सभा के लिये खास पधारे थे। दि. १५ और दि. १६ को वे अक्षरधाम स्वामिनारायण मंदिर दर्शन के लिये पधारे थे।

P.P. Premswaroopswamiji at Kandivali Temple

P.P. Premswaroopswamiji at "Akshardham" Temple, Powai

✽ मंगलवार, दि. २१ अप्रैल को पवई के नृतनीकरण के कार्य हेतु प.पू. भरतभाई और प.पू. वशीभाई पूणे पधारे थे। कई हरिभक्तों के घर पधरामणी की और सत्संग भी किया।

P.Dr. Veenaben and Gunatit Jyot Sisters at "Akshardham" Temple, Powai

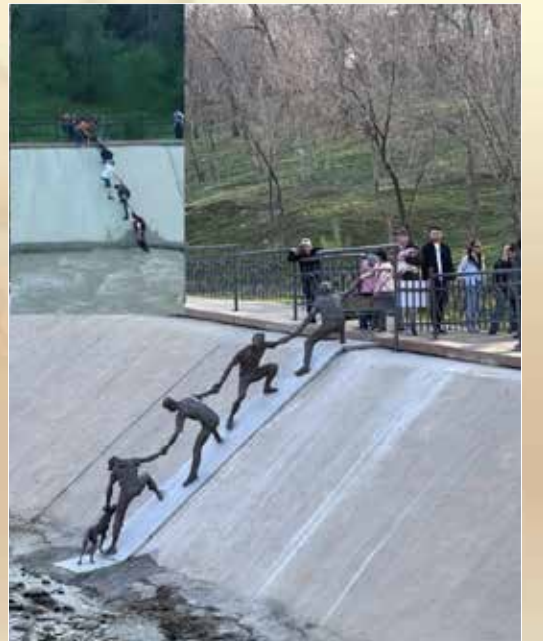
✳ બુધવાર, દિ. ૨૨ અપ્રેલ કો ગુણાતીત જ્યોત સે પૂ. ડૉ. વીણાબહન, પૂ. માયાબહન ઓર અન્ય સંતબહનોં 'અક્ષરધામ' સ્વામિનારાયણ મંદિર, પવર્ડ પધારે થે।

॥ સ્વામિશ્રીજી ॥

Sympathy or Empathy?

૧૦ વર્ષ પહેલાં સન્ ૨૦૧૬માં Kazakhstanમાં એક કોંક્રિટની નહેરમાં એક કાળો શ્વાન ફસાઈ ગયો હતો. નહેરમાં પાણીનો પ્રવાહ ખૂબ જ સાંકડો અને વેગવાન હતો. ધીમે ધીમે પાણીનો પ્રવાહ પણ વધ્યો, તેથી શ્વાનની પાણીમાં ટકી રહેવાની તાકાત ઓછી થવા લાગી અને તેની પાસે એટલો સમય પણ હતો નહીં. તે જોઈ એક માણસે તેને બચાવવા હિંમત કરી એ નહેરની દિવાલ પરથી નીચે ઊતરી તે શ્વાનને બચાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો. પણ દિવાલ ખૂબ લાંબી અને લિસ્સી હોવાથી તેના એકલાથી શ્વાનને બહાર કાઢી લાવવું અશક્ય હતું. ઉપર અન્ય માણસોએ તેને આ પ્રયત્ન કરતા જોયો એટલે ધીમે ધીમે તેઓ તેને સહાય કરવા નીચે ઊતર્યા અને માનવ સાંકળ બનાવી. એક સાથે અનેક માણસો જોડાયા જેથી મોટી સાંકળ બની ગઈ. અંતે સહુના સહિયારા પુરુષ પ્રયત્નથી શ્વાનને નહેરમાંથી બહાર કાઢી બચાવી લીધો.

આ આખી પ્રક્રિયા દરમિયાન શ્વાન એકદમ શાંત રહ્યો અને જરા પણ પ્રતિકાર પણ ન કર્યો. શ્વાન પણ સમજી જ ગયો હશે કે આ પુરુષો મને હેરાન ન કરતા સહાય કરવા જ આવ્યા છે. ૧૦ વર્ષ પછી ત્યાંના એક શિલ્પકાર **Bosson**એ આ આખા પ્રસંગનું શિલ્પ તૈયાર કર્યું. જેથી ભવિષ્યમાં અનેક લોકોને પ્રેરણા મળી શકે. વ્હાલા ભક્તજનો!

ઉપરોક્ત પ્રસંગ સામાન્ય તથા અસામાન્ય છે. માણસ માણસને કદાચ મદદ કરે, પણ એક અબોલ અને નિઃસહાય શ્વાનને મદદ કરવા એક માણસે પહેલ કરી અને તેની સહાયમાં બીજા બધાય ભેગા થઈ આ અશક્ય લાગતી કામગીરી કેવી રીતે પાર પાડી તેનું અદ્ભુત વર્ણન આમાં આપણે જોઈએ છીએ. સાથે સાથે શિલ્પકાર બોસને અંતર પ્રેરણાથી આખા પ્રસંગને શિલ્પમાં કંડારી લીધો.

આપણા મહારાજ અને સર્વે ગુણાતીત સ્વરૂપોએ આવી જ સહૃદયતા અને હરિભક્તોના દુઃખમાં સહાયરૂપ થવાની શીખ આપણને હરહંમેશ આપી જ છે. પોતે જાતે વર્તાવે તેઓએ આપણને સહુને આ માર્ગે ચાલવાનું અદ્ભુત માર્ગદર્શન પણ આપ્યું છે. સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં તો કોઈ દુઃખી હરિભક્તને સહાયરૂપ થવા માટે થઈને બીજા હરિભક્તોએ મદદ કરી હોય એવા પ્રેરણાદાયી પ્રસંગો તો સંપ્રદાયના ઇતિહાસમાં પાને પાને સુવર્ણ અક્ષરે લખાયેલા છે. આ પ્રસંગમાં તો એક સામાન્ય શ્વાન જ હતો કે જેને મદદ કરવાથી તે મદદગારોને કંઈ ફાયદો પણ નહતો અને માણસની દૃષ્ટિએ તો શ્વાનના જીવનનું મૂલ્ય કેટલું? તેમ છતાં અંતર પ્રેરણા અને જીવદયાથી પ્રેરાઈને સહુએ તેને માટે સહાય કરવાની પહેલ કરી તો જાણે ચમત્કાર સર્જાયો. તો આપણે તો સાથી-મિત્રોને કે હરિભક્તોને તેમની તકલીફમાં જ જો મદદરૂપ ન થઈ શકીએ તો આટલું બધું જ્ઞાન કે કથાવાર્તાનો મચકૂર જ માર્યો જાયને! સ્વામિનારાયણ ભગવાને તો ‘પુરુષોત્તમ બોલ્યા પ્રીતે’માં ખૂબ જ સચોટ રીતે આ વાત કરી જ છે કે

હરિજન થઈને હરિજનની દુઃખમાં સહાય ન કરે તો યાહે તેવો સમર્થ હોય તો પણ અસુર થઈ જાય છે. હરિજનને દુઃખમાં સહાય કરે તે દૈવી છે. સાધન માત્રથી આ વાત અધિક જાણવી અને બધાથી પર મોટપ આ જ કહી છે અને સત્સંગનું મૂળ પણ આને જ જાણવું. હરિજનને સહાય ન કરે તે હરિજનનું મૂળ રહેતું નથી. કોટિ કલ્પ સુધી ધ્યાન કરે, સમાધિ કરે, જ્ઞાન શીખે પણ હરિજનના દુઃખમાં સહાય ન થાય તો તેનું સઘળું કરેલું વૃથા છે. (પુરુષોત્તમ બોલ્યા પ્રીતે – પાનું નં. ૭૧)

ગુરૂહરિ કાકાજી મહારાજે પણ આપણને હંમેશાં દરેકને મદદરૂપ થવાનું જ શીખવ્યું છે. એટલું જ નહીં પણ કાકાજીએ પોતે પણ અનેક ભક્તોને સહાય કરી છે અને એમાં કેટલાકે તો એમનો ગુણ લેવાને બદલે સામેથી તેમનું અપમાન જ કર્યું છે. છતાંય તેમણે ક્યારેય તેનો જરાપણ દેખાડો કે ઘજાગરો નથી કર્યો. પણ તે વ્યક્તિનું હિત જ થાય તેની માટે પ્રયત્નો કર્યા છે.

તો હે વ્હાલા ભક્તજનો!

આપણે પણ આજુબાજુ નજર દોડાવી આવી તકલીફમાં આવેલા ભક્તોને સહાયરૂપ થઈ ખરેખરી આત્મીયતાનો દાખલો બેસાડીએ અને ભગવાન અને સત્પુરુષના હૃદયની અંદર આપણી અમૂલ્ય સેવાનું મૂલ્ય કોતરાઈ જાય અને એનું શિલ્પ કંડારાઈ જાય એવો હાં હાં ગડથલરૂપી પ્રયત્ન કરીએ. ભગવાન તો આપણને સહાય કરવા માટે તત્પર જ છે, આપણે તો કેવળ તેનો આરંભ જ કરવાનો છે.

અંગ્રેજીમાં **Sympathy એટલે સહાનુભૂતિ કરતાં પણ Empathy સહૃદયતાને** વધુ મહત્વ અપાયું છે. કોઈ તકલીફમાં હોય તો એ વ્યક્તિ પ્રત્યે આપણે સહાનુભૂતિ દર્શાવીએ એ વાત સારી છે, કદાચ એને માટે પ્રાર્થના પણ કરીએ. પણ એથી આગળ વધી એ વ્યક્તિને તકલીફમાં સાથે ઊભા રહી આપણાથી બને એટલી સહાય કરીએ અને એને મુશ્કેલીમાંથી ઉગારી લઈએ એ આત્મીયતા પ્રભુને જરૂરથી પહોંચે છે. આપણા મોટાપુરુષોને આપણી પાસે આ જ કરાવવું છે. તે માટે આપણને સાચી સૂઝ અને બળ પ્રદાન કરે તેવી તેઓના ચરણે પ્રાર્થના.

Summary of Events

(1) Virat Hindu Mahasammelan at Powai on 5th April. (2) Bhajan Sandhya on 7th April at "Akshardham" Temple, Powai. (3) P.P. Nirmal Swamiji at "Akshardham" Temple, Powai on 9th April. (4) Visit by P.P. Vashibhai and devotees at Haridham, Anoopam Mission, Gunatit Jyot and Delhi on 9th April. (5) Visit by P.P. Bharatbhai and Saint Brothers at Anoopam Mission-Mogri on 10th April. (6) P.P. Premswaroop Swamiji at "Akshardham" Temple, Powai on 15th and 16th April. (7) Visit by P.P. Bharatbhai and P.P. Vashibhai at Pune on 21st April. (8) P.Dr. Veenaben and other Saint Sisters from Gunatit Jyot at "Akshardham" Temple, Powai on 22nd April. (9) Article on Sympathy or Empathy?

Space for address

Space for franking

Printed Matter - Book Post

From

YOGI DIVINE SOCIETY

6D Sonawala Building, Tardeo,
Mumbai - 400 007 Tel: 2380 2527

'Akshardham' Swaminarayan Temple,
Near Hiranandani Hospital, Powai, Mumbai - 400 076
Tel: 2578 2151/2579 4314 Email: isrc@kakaji.org

Printed & Published by Bharat P Mehta on behalf of Yogi Divine Society & Printed at Jalaram Enterprise, Fairy Manor, 13, Rustom Sidhwa Marg (Gunbow Street), Fort, Mumbai - 400 001 & Published by Yogi Divine Society, 6D, Sonawala Building, 4th Floor, Tardeo, Mumbai - 400 007.

Editor: Bharat P Mehta